

คำวินิจฉัยของ นายอรรถ หวังอ้อมกลาง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๗/๒๕๕๕

วันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๕

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายสมพงศ์ เกษตรภิบาล จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

ข้อเท็จจริงได้ความว่า นายสมพงศ์ เกษตรภิบาล ผู้ถูกร้องได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเลขานุการรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายปิยะฉัตร วัชรภรณ์) ในรัฐบาลพลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ เป็นนายกรัฐมนตรีตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๔๒/๒๕๕๐ เรื่อง แต่งตั้งข้าราชการการเมือง ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๐ ผู้ถูกร้องจึงเป็นข้าราชการการเมือง ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ และเป็นข้าราชการการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๑ (๕) มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ภายในระยะเวลาที่กำหนดตาม มาตรา ๒๕๒ ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย รวม ๒ ครั้ง คือ ครั้งที่ ๑ กรณีเข้ารับตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่ง ยื่นบัญชีเมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ (ยื่นบัญชีเดียวกัน) และครั้งที่ ๒ กรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลา ๑ ปี ยื่นบัญชีเมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องยื่นบัญชีฯ ไม่ถูกต้อง เพราะไม่มีเอกสารประกอบ ซึ่งเป็นหลักฐานพิสูจน์ความอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สิน และไม่แนบสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ของตนเองและคู่สมรส ไม่ลงลายมือชื่อรับรองสำเนาความถูกต้อง ตลอดจนรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่แสดงไว้ไม่ถูกต้องตรงกับความเป็นจริง คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ให้โอกาสชี้แจงข้อเท็จจริง ระหว่างปี ๒๕๕๓ ถึงปี ๒๕๕๔ รวม ๔ ครั้ง ผู้ถูกร้องก็ไม่ได้ชี้แจงเหตุผล คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงได้พิจารณาและมีความเห็นว่า ผู้ถูกร้อง ดำรงตำแหน่งเลขานุการรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายปิยะฉัตร วัชรภรณ์) เป็นข้าราชการการเมือง มีสถานะเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน พร้อมเอกสารประกอบ

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ แต่ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบไม่เป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดและมิได้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินหลายรายการ แม้ว่าจะได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบและชี้แจงข้อเท็จจริงแล้วรวม ๔ ครั้ง แต่ผู้ถูกร้องก็มิได้ชี้แจงข้อเท็จจริงให้ทราบแต่ประการใด ที่ประชุมจึงมีมติเอกฉันท์ว่าผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕

ศาลรัฐธรรมนูญได้ประชุมพิจารณาเมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ มีคำสั่งให้รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยและส่งสำเนาให้ผู้ถูกร้องทราบ เพื่อให้ทำคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับหรือถือว่าได้รับหนังสือ

มีปัญหาต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ บัญญัติว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง

- (๑) นายกรัฐมนตรี
- (๒) รัฐมนตรี
- (๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- (๔) สมาชิกวุฒิสภา
- (๕) ข้าราชการการเมืองอื่น
- (๖) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

บัญชีตามวรรคหนึ่งให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมาโดยผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้าด้วย”

มาตรา ๒๕๕ บัญญัติว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดแล้วให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

พิจารณาแล้ว เห็นว่า ผู้ถูกร้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบกรณีเข้ารับตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่ง โดยยื่นพร้อมกันเมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ครั้งหนึ่ง ต่อมาได้ยื่นบัญชีฯ กรณีพ้นจากตำแหน่งเป็นเวลาหนึ่งปี โดยยื่นเมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ อีกครั้งหนึ่ง แต่จากการตรวจสอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. พบว่า บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ เอกสารประกอบไม่สมบูรณ์ กล่าวคือไม่ยื่นเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีรายได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา และผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้าด้วย ให้ถูกต้องครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕๑ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงได้มีหนังสือถึงผู้ถูกร้องรวม ๔ ครั้ง เพื่อให้โอกาสชี้แจงข้อเท็จจริงถึงเหตุผลที่ไม่ยื่นเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สิน แต่ผู้ถูกร้องก็ไม่ได้ชี้แจงเหตุผล จากการตรวจสอบของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังพบอีกว่า ผู้ถูกร้องแจ้งบัญชีทรัพย์สินไม่ครบหลายรายการ เช่น บัญชีกรณีเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งเป็นบัญชีเดียวกัน (๑) เงินฝากธนาคาร ผู้ยื่นแสดง ๑ บัญชี มีเงินฝากจำนวน ๒๕,๐๐๐ บาท ผลการตรวจสอบมีอยู่ ๑๑ บัญชี เงินฝากจำนวน ๑๖๔,๕๒๑.๒๐ บาท (๒) ที่ดิน ผู้ยื่นแสดง ๘ แปลง ผลการตรวจสอบมีที่ดินอยู่ ๒๑ แปลง (๓) ยานพาหนะ ผู้ยื่นแสดง ๕ คัน ผลการตรวจสอบมียานพาหนะ ๓๐ คัน (๔) หนี้สิน ผู้ยื่นแสดง จำนวน ๑๐๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท ผลการตรวจสอบพบว่า มีหนี้สิน ๑๖๓,๒๔๓,๖๑๖.๖๑ บาท บัญชีกรณีพ้นจากตำแหน่งแล้ว ๑ ปี (๑) เงินฝากธนาคาร ผู้ยื่นแสดง ๑ บัญชี ๕๔,๗๕๐.๒๐ บาท ผลการตรวจสอบมีอยู่ ๑๑ บัญชี เงินฝากจำนวน ๑๓๐,๘๗๔.๐๒ บาท (๒) ที่ดิน ผู้ยื่นแสดง ๘ แปลง ผลการตรวจสอบมีที่ดินอยู่ ๑๒ แปลง

(๓) สิ่งปลูกสร้างอื่น ผู้ยื่นแสดงไม่ได้ยื่นบัญชีว่ามีอะไรบ้าง แต่จากการตรวจสอบ ปรากฏว่า มีอยู่ ๒ หน่วย (๔) ยานพาหนะ ผู้ยื่นแสดง ๕ คัน ผลการตรวจสอบมีอยู่ ๓๐ คัน (๕) หนี้สิน ผู้ยื่นแสดง จำนวน ๑๔๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท ผลการตรวจสอบมีจำนวน ๑๐,๓๔๓,๐๐๘.๓๖ บาท และเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ศาลรัฐธรรมนูญได้สั่งให้ส่งสำเนาคำร้องให้แก่ผู้ถูกร้องเพื่อให้โอกาสแก่ผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริงแก่ข้อกล่าวหาก่อนการวินิจฉัยคดี ผู้ถูกร้องได้รับสำเนาคำร้องแล้ว ได้ขอขยายเวลาไปเพื่อชี้แจงแก่ข้อกล่าวหา ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำสั่งอนุญาตให้ขยายเวลา เมื่อครบกำหนดเวลาตามที่ศาลรัฐธรรมนูญอนุญาตแล้ว ผู้ถูกร้องก็ไม่ได้ชี้แจงแก่ข้อกล่าวหาข้อเท็จจริงจึงฟังได้ตามคำร้องของผู้ร้องว่า ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชี ฯ บางรายการ แต่ไม่ยื่นเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินถือว่าผู้ร้องไม่ได้ยื่นบัญชี ฯ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ และที่ไม่ได้ยื่นบัญชี ฯ บางรายการ ถือว่าจงใจยื่นบัญชี ฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวมาข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

นายอูระ หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ